

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Den 6 September 1776. Fredagen. No 71.

Sötheborgs Allehanda.

Konstantinopel d. 19 Jul. Porten har bestutat föröka sin Sjömagt med 50 Krigs-
stopp. Rådsvändigheten fördrar också rekrutering til Lands, emedan vår Armeé
under sista kriget med Ryssen, smält ansenligen tilhoppa. Det går altid långsamt at
complettera Regementerne i Turkiet, af ordsak, at inga öfverlöpare, som på andra
orter, infinna sig. När en Kejs. Kongl. Soldat deserterar til Belgrad, stigar Bas-
san, eller Gouverneuren honom tilbakars och ber om förskoning för hans lif. Tilfö-
rene spetsades sådana lefwande; men denna stränghet har redan upphört. Wil en ryms-
ning taga tjenst, så afwisas han med antydan: "at den som wisar otrohet emot den
ena Herren, gör det samma emot en annan."

Warschau d. 21 Aug. Confederationen göres och underskrifwes i denna wecka,
och menas Landebudet af Warschau, Gen. Mokranowski blifwa Confederationens Mar-
skalk för Pohlen, och Hr Oginski för Litthauen. Det säges at Ruffarne skola denna
gången besätta Slottet, och inlåta ingen, som ej är försedd med Willet. Aldrig har
så mycken waksamhet och försigtighet blifwet i agttagen wid någon Nilsdag tilföre-
ne, ei eller så många troppar blifwet sammandragne omkring Warschau.

Wien d. 18 Aug. Campementet wid Layenburg är slutat för detta år. Det
bestod af 16000 man. De swåraste krigs-öfningar äro här utförde af Martis sö-
ner. Kejsaren self har wisat, at han i grund förstår Krigs-wetenskapen, och har
til allas förundran commenderat en Flygel, som war aldeles öfswervinnelig. En
enda Ryttare har förtat halsen af sig. Campementet wid Prag, skal, som det för-
hudes, bestå af 40,000 man.

London d. 20 = 23 Aug. I dag inkom på Themsen Capit. Spencer, en Ame-
ricansk Pirat. Folket blef stört anammadt och satt på et Krigs-stopp. Man må-
ste utfrö goda tidningar då och då ifrån America: Gen. Burgoyne säges, uppå ex-
hällen underrättelse, wara wid Fort Edward med en stor Armeé, Canadier, Indi-
aner och regul ire Troppar. Ifrån Philadelphia skal man hört, at Indianerne
wägrat Americanerne sit biträde, och förklarar, "at de icke wilja uplysta Bilan emot
den store Kungen." Dangenämne underrättelser äro inslupne til Hofwet ifrån Gen.
Clinton, och Adm. Parker: då de skulle sätta sin Armeé, 3000 man stark, i land
på Sullivans Insel wid Charles-Town, anföll Adm. Parker, om bord på Krigs-
stoppet Bristol af 50 Canoner, en Skants wid mynningen af Floden, men blef så
tappert emottagen af glöddande kulor, at stoppet råkade i brand. Capit. Morris,
som commenderade stoppet med 40 man satte lifwet til, och 70 man blefverades.
Stoppet Experiment, afwen af 50 Canoner, tog och skada; Capitainen förlorade en
arm, och allt det öfriga Skepps-folket skal drunknat. Stoppet Acreon, af 28 Ca-
noner stötte på grund och itändes, at det ej måtte falla i Rebellerens händer. Fre-
gaterne Schirr och Syren gingo och på grund. Öfswerhuswud hafwa alla stöp-
pen taget skada, 66 man blifwet döde och 135 särade. Andre bekrifwa förlusten
af öf. Ser denna expedition, har öfswerblifna Flottan och Armeen gådt åter til
sids, at stöda til Adm. Howes Flotta, och Armeen under Gen. Howe. 2:ne Trans-
port stöpp, Venus och Crawford, som innehade hwar sit Compagnie Bergstottar,

äro fallne i Americanernes händer. = Westindiska Metour-Skepp, som öf äro från-
 tagne, räknas redan öfver 20, at förtiga alla de Farting som blifwet bortsnappade
 på Kusten af America. = Många Americaner äro ock tagne af våra Skepp: bland
 dem äro 6 Fransta, lastade med ammunition. = Utskillige rykten löpa sedan sista
 vossdag om Gen. Howes och des Broders operationer, som än tillägga den ena, än
 den andra tilvundne fördelar, och berättas om blodiga förefall wid New-York; men
 sammanhanget deraf, är hittills obekant. = Provincial Armeen wid New-York har
 utom tilräckeligt folk, 220 Canoner. Generalissimus, Washington, commenderar
 där self, på Congressens begäran, emedan Gen. Putnam ej fann nog kärlek och för-
 troende af Tropparne. Det är ock en ort, där nu förtiden måst gällar. = Med
 Ostindiska Skeppen äro wigtige tidningar hemkomne, och en så rik Rabeb, som Eng-
 land aldrig sedt tillföre. = Den äldste sonen af en Lord, M = = n, en arfvinge af
 å ligg 30,000 Punds inkomster, stör sig i dessa dagar med en pistol. Några ögnas-
 bleck förut hade han waret i sällskap med 4 Fruntimer.

Stockholm d. 29 Augusti. Under d. 26 i förliden månad hafwer Kongl. Maj:ts
 i nåder bifallet Directionens af Ost-Indiska Compagniet underdånigst gorda ansöknig
 om ändring i det af Sid ullstammaren i Göteborg brukade berättlings sätt wid
 uphörden af den Recognition, som enligt 12 §. af bemälda Comp:s privilegium er-
 läggas bde för sådana Ost-Indiska Waror, som åter ur Riket utfler på; til under-
 dånigste följge hwar af denna Recognitionen hådanester ej högre berättas skal, än til
 en fierbedels procent, uträknad efter netto beloppet af Warornes Auctions priser.

Carlstad d. 30 Aug. Så wäl här i Staden som i flere Sotnar grosserar en
 fort Fluz-Feber, som då han fått sig inrita, neblägger på många ställen hela Hus-
 hållen til Sängs, i hwilken ganska många förtora Lifwet.

Eds Pastorat på Dals Land d. 21 Aug. Den 24 sist. Julii wid påf kl. 4
 e. m., under et starkt Stedunder och blirtvaude, som som från seder och påstod un-
 gefäc en half tima, hände i Hemmanet Stätta, Eds Pastorat och Edstedals Soten
 en half mil från Norrsta Gården, den olyckan för en Bonde, at et Häst-Creatur
 blef af åstkan dödadt, utan at någon åkomma syntes. = Uti Gården Rön i samma
 Soten, samma dag och tima blewo 5 Människor, 2ne gifta Karlar, 1 Dräng, 1
 Hustru och 1 Piga af åstkan och der starka lungandet aldeles slagne til morfen, det
 icke til döds, blewo ock icke wärre skadade, än at 3 af dem stodo stiar up, fast
 liksom förklamade i lår och ben, i synnerhet Pigan så illa, at hon war sängliggande
 i 2ne dagar.

Stifts Tidningar.

Adjunkten Hr J. Rhodin, är misfiverad at biträda sin Fader, Kyrkoherden i
 Solberg, Hr Hr bisen Rhodin, och i des ställe til råddars förwärtande i det lediga
 Romeleds Capellanie, är misfiverad Herr Adjunkten Sagholm. Trede Res-
 spondenten wid instundande Prälmöde skall wara icke Communitet Lovell, eller
 Magister L. Rhodin, utan Communitet Bentin i Landwetter. Den förste skal ans-
 malt söf:ll.

Statet af Anmärkn. rörande nödwändigheten och nyttan af Prälmöden.

(Se föreg. No 70.)

Sådant war Hrke-Bischof Paulini förslag, och de öfliga Stiftens följde det,
 somliga mer, somliga mindre, til des de flesta hnrwudsafelliga punktar deru i blewo
 til allmän esterlejad insagne och auctoriserade i Kongl. Rytio-Lagen 1686. Injed-

Iertid råntes en besvärlig käftan imellan Stifvens Biskopar, huer at bäst kunna ut-
 bredda ljus och värma ibland sit Folk, och Swenska Församlingen hade den uppbyg-
 gelsen, tid efter annan, at se sina Lärare wäntas, igenom ofta anstalde Prästmöten,
 ur en wannäglig dwala i lärdom och lefwerne. Ty de kommo ofta tillsammans,
 och måste bereda sig at finnas swarsgode på de Theologiska ämnen, som förehafwas
 skulle. De kunde inhämta hwarje gång allehanda uplysningar i Religionen, som ej
 woro at tilgå så lätt i deras wrå på hemerten. De hade upmuntring af andras
 goda exempler och påminnelser, at bättre stöta sina Bibliska stuler, och mindre lita
 på Possillo-förläringar. De singo höra åtskilliga ämbets- och samwets-mål skär-
 skadas i sin ordning, och handteras med kunskap och försigtighet, i stället för hug-
 stört och en oberäktsam iswer. De singo alswarliga föreställningar at besitta sig om
 nykterhet och en exemplarisk omgångelse. De blewo högeligen warnade för
 böghmod och snålhet, på det Folket icke skulle säga: si den föraktliga Mänskliga
 aren hänger qwar hos Evangeliska Luheriska Präster. De påmintes at hålla god
 Kyko-discipline, och i at laga enahanda Kyko-ceremonier öfweralt i Stifter. De
 blewo antydde, at med mera drift i sina Prädikningar, verka på det, som skal göra
 goda Borgare uti Samhället: frugta Gud, ära Konungen, älska Fäderneslandet.

Sådan hederswärd afstalt med årliga Prästmöten, sådana lärda och Patriotiska
 tillställningar, kunde ej annat än sitta mycket godt på Barbariets befofnad. Och
 likväl har man, ty wår! exempel, at befrielse derifrån på något ställe önskad och
 sökt blifwet.

Hwad Disputationerne widkommer, så lär det vara omkring 150 år, sedan
 man i et och annat Stifte först begynte med sådana Synodal-acters utgifwande på
 Tycket. Exemplet efterföljdes af andra, så at och, der intet Boktryckeri fanns,
 skedde tryckningen med noa olägenhet annorstädes. Höghördigste Docter och Erke-
 Bisko:en Herr Job. Fr. Wennander fö-måler uti sin Iroriska Synodal Oration öf-
 wer Prästmöten i Ljbo Stift, at af sådan ordsak måste Prästbes der låta et par Präst-
 mötes Disputationer tryckas i Upsala år 1629 och 32, tilskildes et par i Stockholm
 1629 och 41, samt en i Wittenberg år 1633. I Götzeborg är ingen tryckt förrän
 år 1651. *) Jag får nu meddela en lista på de Synodal Disputationer, som jag
 funnet at samla:

1651 Om Sonden.	Prästes Er. Bunnius, Biskop.
1655 Kristus. **)	J. Torinius, Theol. Lector.
1663 Rättfärdiggörelsen.	Er. Bunnius, Biskop.
1676 Skapelsen.	J. Florander, Theol. Lect.
1677 Guds Försyn.	Er. Myricius, Theol. Lect.
1685 Manni-lans fria wilja	J. Florander, Th. Lect. ***)
1687 Synden.	G. Ströder, Th. Lect.
1688 Jesu Kristus.	Fr. Bagge, P. et Pr. Matstr.
1698 Skapelsen.	Sw. Gadelius, Th. Lect.
1714 Evangelium.	J. Lub vius, Archi-Präp.
1717 Rättfärdiggörelsen.	G. Fr. Niehenk, P. Eccl. Teut.

*) Bisk. Bunnius self war då Präst. Han gifwer uti förre-året tillfäma at
 detta Prästmöte icke wa det födste här å orten, och skrifwer: Articulus II-dus Au-
 gustane Confessionis de Peccato, materia futura disputationis, in ordine sequitur. Con-
 scripti igitur . . . Det wa: denne Biskop som forst skaffade Götzeborg Boktryck-
 re, u-ningen Amund Grewde från Nylöping, år 1650.

**) Wic Exempler är et Wic.

***) Den utförordnade Präst hade ursäktat sig: Florander war strax färdig
 at upfylla platsen.

1719	Om Niforelsen.	Præsæs	J. G. Margraff, V. Eccl. Teut.
1728	Goda Gerningar.		J. Montin, Th. Lect.
1735	Christi Fö. samling.		J. Edman, V. in Danum.
1737	Christn. frihet w. Kyrkoherem.		J. Nurelius, P. et Pr. in Jstern.
1749	Äatenkapet.		D. Poppelman, P. et Pr. in Starferr.
1760	Döden.		J. Nifwidfen, Th. Doct.
1764	Ewiga Lifwet.		Nl. Elebom, Act i-Präp.
1768	Förkastelsen.		Dr. Noempe, Th. Lect.
1774	Hellsiwetet.		J. Ab din, P. et Pr. in Solberga.

En Synodal af Biskop L. Billichius skal hafwa utkommet år 1674 om Gud *). Både den och twifwelsuran flera saknas i min samling. Jag önskar at goda Wänner och fornästkare biträda mina brister på utinnan, så at samlingen må completeras och intaga sit rum i Gymnassii Bibliotheket in perpetuum rei memoriam. De samma wille och benåget underrätta mig, hwilka flera Prästimöten har i Stipet förrewaret. Präses har icke altid self waret författare, utan allenast förswarat sin Artikel efter Confessio Augustana eller någon Auctor Locorum communium; såsom på dessa sista 30 åren, Dr. Niehenk, Th. Lect. Sv. Jacobsöfen, Dr. Matth. Ekström och Probst Sev. Wallin, och kan hända, de år 1697 **) och 1700 ***) hållna Prästimöten äro äfwen til denna classen at hänföra. På mina så lediga stunder räknar jag sådana tidsfördrif för en särdeles wede användelse. De äro otydliga, äska intet hufwudbrö, och tjena likwäl til någon uplysning för Ejererkommande.

J. G.
*) Den citeras af Dr. Niehenk i dess Oratio Secularis 1730, sid. 32.

**) Proff. Osbeck's br. d. 25 Nov. 1767.

***) Biskop H. Schröders Personalia.

I Domkyrkan prädikar näst. Söndag: Ottefärgen, v. Pastorn, Hr Hummel, Högmästan, v. Lectorn, Hr Kleswerström, Åstonsängan, Stads-Commin. Hr Mag. Nordblom.

I Christinå, eller Tyska Kyrkan, Högmästan, Hr Kyrkoherden Mag. Brag, Åstonsängan, Hr Kyrkoherden Müller.

I Garnisons Kyrkan, Högmästan, Hr Regiments Pastorn Grimbeck, Åstonsängan, Extr. Ord. Bataillons Prädik. Hr Böcker.

Den 4 Sept. blef hufv u Britta Cassa Sperner, hustru Gina Hoff och afledade Artilleri-karlen, Carl Fredr. Lengberg, arresterade för delaktighet i den sköld, som skedde Larvsmåso-tiden på et Fartyg här i hamnen.

Wesel-Cours d. 4 Sept.

Hamburg 69 = = = = = Mark Rmt.
Amsterd. 65 = = = = = Mark Rmt.

Kundgjørelser.

En liten Båt med Segel och tilbehör, samt en större Holl:s Smack-Båt utan Segel äro til Salu; widare anwitsning gifz der detta tryckes.

En ensiffig Chaise med Sele är til salu; ägaren nämnes af Utgifwären.

Et bref til Botphäll. Hr N:s Eric Ringius, kan här på Tryckeriet bekommas.

I eftermiddag utkommer Niönde arket af Brevwärlingen.

N:o 72 utkommer nästkommande Tisdag.